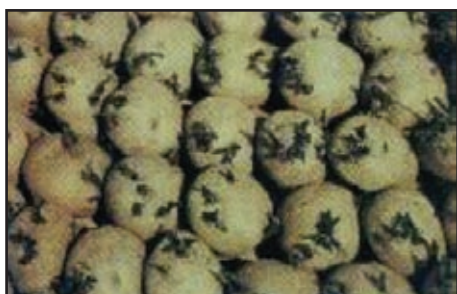

SAVJETI ZA UZGOJ KRUMPIRA

KORIŠTENJE NAKLIJANOG I DEKLARIRANOG KRUMPIRA

Rani krumpir bit će kvalitetan i dobro će roditi ako se pravilno odaberu vrlo rane i rane sorte, posade naklijali i deklarirani gomolji, nastire zemljište i biljke pokriju odgovarajućom folijom.

Domaći uzgajivači povrća, osobito krumpira, malo koriste kvalitetan i deklarirani sadni materijal, prije svega zato jer je skup. Cijena čini polovicu ukupnih troškova uzgoja. Umjesto toga, obično se sade sitni gomolji iz merkantilne proizvodnje, degenerirani i fiziološki nekvalitetni. Sadnjom izrođenih gomolja vegetativni organi u početku rastu sporije, a urod se značajno smanjuje.

Izrođivanje, inače, može biti posljedica ekološke, virusne i starosne degeneracije. Ekološka nastaje zbog visoke temperature zraka i tla, a virusna kada se biljke ne štite od biljnih ušiju, koje su prenosnici virusa, u godini proizvodnje merkantilnog, pa čak i sjemenskog krumpira. Razmnožavanjem istog sadnog materijala iz godine u godinu, bez kontrole zdravstvenog stanja, dolazi do starosne degeneracije.

U svijetu je registrirano nekoliko tisuća sorti krumpira različite namjene i upotrebne vrijednosti.

Biljke tijekom vegetacije zahtijevaju umjerenu vlažnost zemlje, bez naglih promjena. Stoga se u zadnje vrijeme često primjenjuje sustav zalijevanja “kap po kap”. Najbolja je traka promjera 16 i debljine “zida” 0,1 mm. Ispusni otvori trebali bi biti razmaknuti 30 cm. Trake se polažu istovremeno sa sadnjom. Preko gredica postavlja se foto ili biorazgradiva folija, što omogućuje bolje čuvanje vlage i povećanje temperature tla, a naklijani gomolji niču 22 do 27 dana ranije.

¹ Darko Kantoci, dipl.ing. agr.

FRANCUSKI NAČIN SADNJE KRUMPIRA

Uobičajeno je da na gospodarstvima propadaju ogromne količine sijena i slame. Povećanje djelatnosti poljoprivredne proizvodnje može se postići nadzemnom sadnjom krumpira.

Krumpir (*Solanum tuberosum*) zeljasta je biljka karakterističnog oblika gomolja, porijeklom iz Srednje Amerike. U Europu su ga krajem XVI. stoljeća donijeli Španjolci i Englezi. Nevjerojatno zvuči podatak da se raširio Sjevernom Amerikom uvozom iz Engleske i Irske. U početku je uzgajan kao dekorativna i ljekovita biljka u botaničkim vrtovima. U Hrvatsku je donesen najvjerojatnije 1769. godine.

Krumpir je bio i ostao nezamjenjivo povrće za ljudsku i stočnu ishranu kao i za industrijsku preradu.

Tehnološki proces proizvodnje je potanko ispitivan širom svijeta i razvijene su "banke gena" za stvaranje novih sorti.

Krumpir je zanimljiva i zahvalna biljka za brdsko-planinske krajeve u kojima predstavlja važan izvor prihoda poljoprivrednih domaćinstava. Postao je kult, po njemu su pojedina područja poznata - Lika, Međimurje.

Manje je poznato da se krumpir može uzgajati bez ukopavanja u tlo, korištenjem natrulog sijena i slame kao pokrivke, koji se više ne mogu koristiti za ishranu stoke a ni za prostirku u stajama. Tehnološki postupak je znanstveno provjeren i može se preporučiti kao dodatni vid korištenja slabo plodnih poljoprivrednih površina.

Opisani postupak provjeravan je u dva navrata na dvije lokacije u blizini Zagreba. Iako je empirijski vođeno ispitivanje, rezultati se potpuno poklapaju sa znanstvenim podacima iz dostupne literature. U isto vrijeme, pa do danas, ispitivan je i utjecaj raspršivanja ekstrakta ljekovitog bilja u jabučnom octu po vrećama krumpira u skladišnom prostoru radi sprečavanja klijanja. Rezultati su ohrabrujući za primjenu u obiteljskim ostavama tijekom zime i ranog proljeća, uzevši u obzir velik broj domaćinstava a pojedinačno malu količinu ovog povrća. Uputno je, u narednom razdoblju, znanstvenim metodama ispitati ove rezultate te ih primijeniti u široj praksi.

Prednost nadzemne sadnje krumpira

Ovim postupkom izbjegavaju se: priprema zemljišta oranjem, okopavanje, nagrtanje kućica, suzbijanje korova pesticidima i dodatno zalijevanje tijekom sušnog razdoblja vegetacije kao i neracionalno gnojenje mineralnim gnojivima. Pojava krumpirove zlatice se može učinkovito suzbiti puštanjem mladih fazana i druge živine na mjesto uzgoja.

Izbor gomolja

Za sadnju se koriste sjemenski gomolji mase 50 do 60 grama. Ako su teži od 80 grama, režu se na pola, 8 do 10 dana prije sadnje kako bi se rezana površina osušila. U tom slučaju obavezna je dezinfekcija noža pri svakom rezu u 30%-tnom rastvoru formalina.

Vrijeme sadnje

Optimalno vrijeme sadnje je dan ili dva nakon pojave punog mjeseca kada tlo na koje se polažu gomolji ima temperaturu od oko 10° C. Važno je poštovati ovu preporuku i kontrolirati dane parametre.

Gustoća sadnje i količina sjemenskog krumpira

Za bujne i kasne sorte preporučuje se razmak između redova od 60 cm a u redu 40 cm. Za slabije bujne i rane sorte razmak je 50 x 35 cm.

U prvom slučaju po hektaru je potrebno 1600 do 1800 kg sjemenskog krumpira, a u drugom 3200 do 3500 kg, no optimalno za ovaj oblik sadnje je oko 2000 kg.

Naklijavnje sjemenskog krumpira

U našim krajevima je optimalno vrijeme za naklijavanje gomolja od 28. ožujka do 5. travnja za popularne sorte Desiree i Ella.

Površinska sadnja

Na predviđenu površinu tla lijepo rasporedite gomolje na razmak koji zahtijeva upotrebljena sorta krumpira.

Prekrijte ih s desetak centimetara debelim slojem natrule slame i sijena iz zalihe. Nemojte koristiti svježije biljke.

Navedena površina zastire se s dva do tri centimetra mješavine stajnjaka od goveda i kamene prašine (90% stajnjaka i 10% kamene prašine). Visinu do 20 ili 25 cm reda dopunite sijenom i slamom bez dodatnog zbijanja mase.

Kamena prašina može se nabaviti u kamenolomu kao nepotreban “višak” u proizvodnji tucanika za nasipanje puteva (granitna prašina).

Njega nasada i zalijevanje

Zahvati ove prirode nisu potrebni, a zelena masa ostaje svježija barem 30 dana duže od uobičajenog uzgoja tijekom vegetacijskog razdoblja.

Vađenje krumpira

Gomolji se u jesen vade iz redova laganim razgrtanjem pokrovne mase. Krumpir je čist i ujednačene veličine. Trajnost u vrećama je produžena i nije podložna varijacijama temperature tijekom zimskih mjeseci i ranog proljeća. Iskorištenu pokrivku treba kompostirati za dalju upotrebu u povrtlarstvu.

